

Til:	Fakultetsstyret
Fra:	Dekanen
Sakstype:	Studier
Saksnr:	V-sak 3
Møtedato:	22. februar 2018
Notatdato:	16. februar 2018
Saksbehandler:	GGR

Valg av modell for klinikk og praksis ved Psykologisk institutt

1. Bakgrunn for saken

Se [O-sak 4](#) fra fakultetsstyrets møte 7.12.2017 om bakgrunnen for saken (vedlegg 2).

Det vises til universitetsstyrevedtak V-sak 5 på styremøtet 6/2017, 24 oktober 2017:

1. *Universitetsstyret ser alvorlig på de funn som er avdekket ved driften av klinikken ved Psykologisk institutt.*
2. *Universitetsstyret tar den midlertidige stengningen av driften av klinikken ved psykologisk institutt til orientering.*
3. *Universitetsstyret ber universitetsdirektøren i samråd med fakultetsledelsen, instituttstyret, instituttledelsen, klinikkledelsen og relevante myndigheter om å fortsette arbeidet med å avdekke omfanget av brudd på relevant lovverk og håndtere de identifiserte avvik for å gjenoppta studentpraksis og pasientbehandling så snart som mulig.*
4. *Arbeidet for å finne frem til modeller for mulig fremtidig organisering som sikrer faglig autonomi i utformingen av studentpraksis videreføres.*
5. *Fremtidig organisering av undervisningsklinikkene er primært et ansvar for ordinære fag- og styringsorganer. Endelig vedtak av modell vil fattes av Universitetsstyret etter en prosess som sikrer involvering av studenter og ansattes medbestemmelse. Dette innebærer behandling i styrene ved Psykologisk institutt og Det samfunnsvitenskapelige fakultet.*
6. *Styret ber internrevisor om å gjennomgå rutiner for internkontroll knyttet til klinikkdrift ved UiO.*

I brev av 9.11.2017 (2017/11924) ber universitetsdirektøren fakultetet følge opp styrevedtakets punkt 4 og 5 (uthevet).

2. Prosess, involvering og medbestemmelse

Fakultetsstyret ble i møtet 7. desember 2018 gitt en orientering om prosessen for utredning av fremtidig organisering av klinikkdriften ved Psykologisk institutt. Instituttstyret ved Psykologisk institutt har behandlet saken i fire møter: Den 13. november, den 4. desember, den 12. desember 2017 og den 30. januar 2018. Tidsplan og prosess ble vedtatt av instituttstyret ved Psykologisk institutt den 4. desember 2017. Planen som ble vedtatt er fulgt. I løpet av november, desember og januar er det i henhold til vedtatt plan avholdt drøftingsmøter, allmøter og høringsrunder for å ivareta hensynet til involvering av ansatte og studenter.

3. Arbeidsgruppens mandat og anbefaling

Instituttstyret ved Psykologisk institutt nedsatte en arbeidsgruppe til å utrede klinikkdriften. Arbeidsgruppen fikk følgende mandat:

«Arbeidsgruppen skal utrede to hovedmodeller for instituttets klinikker: 1. studentklinikken organiseres av Psykologisk institutt, 2. studentklinikken organiseres ved/i samarbeid med et helseforetak. Arbeidsgruppen skal utrede faglige, pedagogiske, juridiske, økonomiske, arealmessige og administrative konsekvenser, samt andre forhold som styret eller arbeidsgruppen finner relevante. For å sikre faglig autonomi i henhold til vedtaket i universitetsstyret, bes arbeidsgruppen om å legge vekt på modeller som sikrer faglig autonomi. Arbeidsgruppen skal anbefale modeller, og gi en grundig og deskriptiv analyse som beslutningsgrunnlag for styret. Arbeidsgruppen skal sende dokumentet på høring og dokumentet kan justeres etter høringsvar. Det justerte dokument skal ligge til grunn for drøftingsmøter, diskusjoner på allmøter med studenter og ansatte og liknende, samt for styrets beslutning vedrørende anbefalt modell.»

Arbeidsgruppen leverte sin endelige rapport 23. januar 2018 (vedlegg 1).

Ut fra en samlet vurdering anbefaler arbeidsgruppen en intern organisering av klinikkdriften ved PSI. Anbefalingen gjelder all klinikkdrift i forbindelse med praktikum, gitt at praktikum fortsatt skal ha det formålet det har i dag. Arbeidsgruppen har ikke vurdert innholdet i praktikumundervisningen eller hvordan klinikken bør inngå i undervisningsforløpet.

En foreløpig versjon av arbeidsgruppens rapport ble sendt på høring til ansatte og studenter ved PSI 16. januar 2018. Høringsfristen var 21. januar 2018. En samlet oversikt over høringssvarene er lagt ved (vedlegg 3).

3.1 Om faglig autonomi

I hovedtrekk konkluderer utredningen med at rimelige faglige autonomihensyn bør kunne ivaretas ved begge modeller. Hva arbeidsgruppen forstår med faglig autonomi redegjøres det for på side 10 i rapporten.

Arbeidsgruppen vektlegger at læringsmålene som er satt for praktikum nødvendigvis medfører mer tidsbruk, mer tid til refleksjon og veiledning, samt større fleksibilitet med hensyn til innholdet i behandlingen, enn det som vanligvis kreves ved behandling. Ved en ekstern organisering frykter arbeidsgruppen det vil være en risiko for at de pedagogiske hensynene blir stående i et motsetningsforhold til effektivitetskravene og behandlingsstandarder i helsevesenet.

3.2 Om pedagogikk og faglig innhold

Arbeidsgruppen mener at dagens læringsmål for praktikum bør kunne oppfylles både ved valg intern og ekstern organisering. Det vektlegges at intern organisering gjør det enklere å følge opp det intensive undervisnings- og veiledningsbehovet som følger av læringsmålene. De påpeker også at intern organisering trolig gir bedre fleksibilitet, bl.a. med hensyn til gjennomføring, oppfølging, og ved behov for endringer av faglig innhold.

3.3 Om det pedagogiske grunnlaget for seleksjon av pasienter

Ved utvelgelse av pasienter til praktikumsopplæringen vektlegges behovs- og forsvarlighetsvurderinger. Behandling i spesialisthelsetjenesten er underlagt spesifikke krav og retningslinjer som er førende for denne helsetjenesten. Disse kravene er ikke nødvendigvis i tråd med den pedagogiske målsettingen som praktikumundervisningen er tuftet på, mener arbeidsgruppen. En intern organisering gir frihet til å utvikle og organisere inntaksprosedyrer, diagnostisering, behandlingsopplegg og oppfølging utfra en helhetlig psykologisk tankegang, innenfor lovverkets rammer og føringer.

3.4 Rekruttering av veiledere og ønsket kompetanseprofil

Veilederne på praktikum forutsettes å ha både klinisk og pedagogisk veiledningskompetanse. Arbeidsgruppen mener dette bør kunne ivaretas med begge modellene.

3.5 Økonomi og arealer

Det er knyttet usikkerhet til de økonomiske konsekvensene ved valg av begge de to hovedmodellene. Kostnader ved valg av ekstern løsning vil avhenge av hvordan en endelig framforhandlet avtale mellom Psykologisk institutt og den eventuelle eksterne parten blir seende ut. En intern løsning innebærer direkte og indirekte kostnader knyttet til etablering av klinikkene med permanent og forsvarlig drift.

3.6 Aktuelt lov og regelverk

Helse- og omsorgsdepartementet har i rundskriv av 15.12.2017 redegjort for lovverket som gjelder for studentklinikker. Uansett valg av løsning, vil klinikkene måtte forholde seg til et omfattende lov- og regelverk. Arbeidsgruppen mener det bør være mulig å overholde lovverket i begge hovedmodeller.

Intern organisering av klinikkdriften krever kompetanseheving og etablering av gode rutiner for journalføring, avvikshåndtering og internkontroll. Det vil i tillegg måtte avsettes personalressurser til oppfølging og drift, samt opplæring.

3.7 Roller, ansvar, system og struktur

Valg av intern modell innebærer at Psykologisk institutt har ansvaret for rekruttering av pasienter, har pasientansvaret for pasienter, arbeidsgiveransvaret for veiledere og systemansvaret for klinikken. En ekstern organisering innebærer at fag- og systemansvar skilles. Ekstern partner vil ha systemansvar og pasientansvar, mens Psykologisk institutt fortsatt sitter med det faglige og pedagogiske ansvaret. Arbeidsgruppen konkluderer med at det uansett valg av modell vil være mulig å «kompensere for de utfordringer en valgt modell byr på når det gjelder roller og ansvar.»

3.8 Arbeidsgruppens oppsummering

Arbeidsgruppen konkluderer med at hverken hensynet til lovverk, systemansvar, økonomi eller oppfølging av pasienter legger noen absolutte premisser for valg av enten ekstern eller intern organisering. Arbeidsgruppen vurderer det slik at intern organisering gir større grad av faglig autonomi og enklere oppfølging av pedagogikk (særlig knyttet til 3.3 over). Så lenge det ikke foreligger vesentlige lovmessige eller økonomiske forhold som tilsier annen organisering, mener arbeidsgruppen det må legges vekt på faglige argumenter. Dette utelukker ikke samarbeid eller utvikling av samarbeid med eksterne aktører der det er nødvendig eller formålstjenlig for å nå de faglige målene for undervisningen.

4. Psykologisk institutts anbefaling

Instituttstyret ved Psykologisk institutt behandlet saken i møte 30. januar 2018. Styret fattet følgende vedtak:

1. *Instituttstyret stiller seg bak anbefalingen til arbeidsgruppen som har utredet organisering av studentklinikkene ved Psykologisk institutt, og vedtar en intern organisering av de eksisterende studentklinikkene for voksne.*
2. *Barne- og familieklinikken fortsetter å driftes som før i samarbeid med Nic Waals Institutt frem til man har gjennomført en nærmere utredning av organiseringen av denne klinikken.*
3. *Instituttstyret støtter at klinikkvirksomheten ved PSI legges til en egen organisatorisk enhet som ledes av en klinikkleder. Instituttstyret ber instituttleder fremme en egen sak om organisasjonsendringer på møtet i mars eller april.*
4. *Instituttstyret støtter at det opprettes en stilling som klinikkleder med et ansvar for drift av klinikkene og systemene rundt denne virksomheten. Stillingen som klinikkleder utlyses etter at et eventuelt vedtak om intern klinikk er fattet av universitetsstyret. Instituttstyret ber instituttleder fremme en egen sak vedrørende stillingsbeskrivelse og utlysning av klinikklederstillingen på møtet i mars eller april.*

5. *I tråd med programrådets hørings svar, mener instituttstyret at utredningen av fremtidig klinikkdrift er et nyttig grunnlag for programrådets videre arbeid med den kliniske opplæringen på profesjonsprogrammet. Dette arbeidet bør imidlertid ikke starte før ny organisering av internklinikk er på plass.*

6. Dekanens kommentarer og anbefaling

Universitetsstyrets vedtak av 24. oktober 2017, punkt 3, vedrørende lukking av avvik og etablering av et internkontrollsystem følges opp i dialog med universitetsdirektøren og internrevisjonen. Nytt elektronisk journalsystem (Psyk Base) er nylig satt i produksjon.

Som svar på styrets vedtak punkt 4 og 5 har Psykologisk institutt utredet framtidig organisering av klinikkvirksomheten. Utredningen tar for seg to hovedmodeller for organisering og vurderer konsekvensene for faglig autonomi, pedagogisk og faglig innhold, økonomi og arealer, lover og forskrifter og system og struktur. Dekanen mener styrevedtaket av 24. oktober 2017 dermed har vært fulgt opp på en god måte. Det vises også til at arbeidet med utredningen har foregått etter en vedtatt plan og at denne involverer studenter og ansatte og sikrer medbestemmelse, i tråd med universitetsstyrets vedtak.

Nye forskrifter om felles rammeplaner for helse- og sosialfagutdanninger trådte i kraft 6. september 2017. Forskriftene skal sikre at utdanningsinstitusjonene tilbyr praksisnære og forskningsbaserte utdanninger med høy faglig kvalitet og relevans. En egen programgruppe er nedsatt av Kunnskapsdepartementet for å utvikle nasjonale retningslinjer for psykologutdanningen. Programgruppene skal være i dialog om retningslinjene med eksterne aktører, blant annet profesjons- og interesseorganisasjoner og brukerorganisasjoner.

I lys av dette kan det innvendes at rapporten i liten grad setter faglig autonomi inn i en større kontekst – f. eks. hvordan profesjonsutdanningen og praktikum samsvarer med tjenestenes og sektormyndighetenes behov. Det framgår imidlertid av rapporten at arbeidsgruppen har tolket sitt mandat slik at innholdet i praktikumundervisningen ikke skulle vurderes. De har heller ikke gått inn på detaljer i hvordan den fremtidige internklinikken skal inngå i undervisningsforløpet.

Dekanen slutter seg til anbefalingene fra Psykologisk institutt.

Vedtaksforslag:

- 1. Fakultetsstyret anbefaler at de eksisterende studentklinikkene for voksne organiseres internt ved Psykologisk institutt.**
- 2. Fakultetsstyret tar til etterretning at Barne- og familieklubben fortsetter å driftes som før i samarbeid med Nic Waals Institutt fram til Psykologisk institutt har gjennomført en nærmere utredning av organiseringen av denne klubben.**
- 3. Fakultetsstyret tar til etterretning og støtter at Psykologisk institutt etablerer klinikkvirksomheten som en egen organisatorisk enhet under ledelse av en klinikkleder.**

Vedlegg:

- Vedlegg 1: Utredning om fremtidig klinikkdrift, datert 23.1.2018.
- Vedlegg 2: Bakgrunnsinformasjon, O-sak 4, Fakultetsstyremøtet 7.12.2017
- Vedlegg 3: Hørings svar

Se også:

- [Forskrift om felles rammeplan for helse- og sosialfagutdanninger](#)
- [Lov om universiteter og høyskoler](#)
- [Stortingsmelding 13. Utdanning for velferd](#)